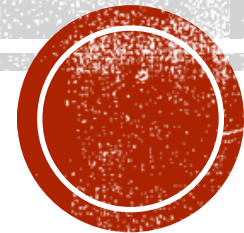

BIOLOGJIA ONLINE / FAKTORET EKOLOGJIK

Faktoret biotik

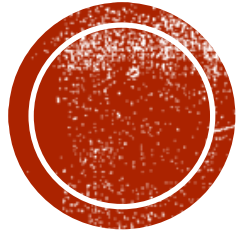
Faktoret abiotic

Faktoret antropogjen

Deri tek te gjith, per te sensibilizuar panikun dhe friken ,mos u shqetesoso ka masa preventive ,laji duart,fytyren ,vendo maske,doreza ,konsumo vitamin C ,D ,minerale,mg, cink,,pastro vendet ku qendron cdo dite,dizinfekto ☺

PERSHENDETJE TE DASHUR NXENES !

Duke pasur parasysh situaten e jashtezakonshme ne shtetin ton ,detyrimisht ne duhet te qendrojme ne shtepit tona,dhe me vetedije dhe ndergjegje te plote ti zgjedhim hapat e duhura dhe ti respektojme urdherat ashtu sic na kan rekomanduar institucionet shteterore ,dhe mos u be shkak I te keqes ?!
Mirepo edhe pse jemi ne shtepi neve nuk na pengon azgje,dhe mundemi te krijojme kushte te pershtatura per te vazhduar se nxenuri dituri tek cdo nxenes,student,,tek ju si shtylla kryesore e shoqerise. Dhe nga ju kerkoj vemendjen tuaj,dhe bashkepunimin tuaj, dhe sebashku do te arrijme sukseset e deshiruara dhe te parapara ne plan programet tona si mesimdhenes dhe pse jo zgjerimin e njohurive dhe shkathtesive te reja tek ju ne diapazonin me te ri te diturise **ONLINE.**

Ju mirepres me knaqesi :FILLOJME:

Hapi I pare ,shfletimi I sllajdeve te derguara nga ana e mesimdhenesit,shqyrtimi I tyre.

Hapi I dyte ne bashkengjithe te sjllideve do te keni flete pune ,te cilen duhet ta punoni dhe te me riktheni te plotesuar

Hapi I trete vlersimi , bashkengjitje live/video per komunikim te hapur .

FAKTORET ABIOTIK

DRITA

- Drita diellore është burim kryesorë i energjisë për numrin më të madh të organizmave fototrof. Bimët mund ta absorbojnë vetëm atë dritë që e pranon aparati klorofilian.
- **Heliofite** janë bimë që jetojnë në vende me ndriçim intenziv, ndërsa
- **Skiofitet** janë bimë të cilat preferojnë vendbanimet e hijësuara
- **TEMPERATURA**
- Ndryshimet e temperaturës janë të kshtëzuara nga zonat klimatike të Tokës dhe shfaqja e lartësive malore, të cilës i korespondon përhapja zonale e organizmave. Sipas dallimeve të temperaturës, zonat e Tokës duke filluar prej ekuatorit ndahen në beza: ekuatorial, tropik, subtropik, mesatarë dhe polarë.
- Organizmat tropik dhe subtropik rriten vetëm në temperatura vazhdimisht të larta dhe quhen **lloje termofile**. Për dallim prej tyre një numër i madh i bimëve dhe shtazëve të zonës së mesme rriten edhe në temperatura afër zeros dhe quhen **lloje psikrofile**.

UJI

Uji është faktori ekologjik themelorë për të gjithë orga- nizat e gjallë. Për rëndësinë e ujit për botën e gjallë dihet mirë, si dhe ajo se pa ujin jeta në Tokë nuk do të ekzistonte.

Hidrofite: bimët që janë përshtatur jetës në mjedisin ujorë.

Higrofite : bimë të përshtatura për jetë në mjedise me lagështi.

Mezofite: bimë që vegjetojnë në toka me lagështi mesatare, si në brezat tro- pik ashtu edhe në brezat e ftohtë.

Xserofitet: janë bimë të përshtatura në kushte ekstremisht të pavolitshme me lagështi minimale.

AJRI

Përbërja e ajrit ka ndikim të madh në zhvillimin e organizma- ve. Në përbërjen e pjesës së ajrit atmosferik hyjnë azoti (78%), oksigjeni (21%), argoni (0,9%), dioksidi i karbonit (0,03%) dhe avulli i ujit (1%). Të gjithë gazrat në mënyrë të barabartë janë të rëndësishëm për jetën normale të organizmave dhe qarkullimin e materjes në natyrë.

TOKA

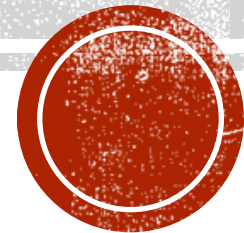
Toka si faktorë ekologjik, paraqet sipërfaqen shkëmbore të grimcuar, me përbërje komplekse, e përzier me mbetjet e bimëve dhe shtazëve të zbërt- hyera, në të cilën vegjetojnë bimët (rriten bimët), kurse jetojnë edhe disa grupe të mikroorganizmave dhe shtazëve. Zhvillimi i bimëve dhe formimi i tyre është ngushtë i lidhur për sipërfaqen e tokës, nga e cila i marrin materjet minerale dhe ujin. Bimët e ndryshme vegjetojnë në tipe të ndryshme të tokës

NIVELET DHE ZINXHIRËT E TË USHQYERIT

Zinxhiri ushqimorë paraqet renditjen lineare të organizmave sipas tipit të të ushqyerit të tyre, ku çdo anëtarë përfaqëson hallkë me vend saktësisht të përcaktuar në zinxhirë dhe është i lidhur me hallkën tjetër, e cila gjendet para dhe pas tij.

Sipas raporteve midis niveleve trofike (hallkat që e përbëjnë zinxhirin ushqimorë), zinxhirët mund të ndahen në tre grupe kryesore:

Zinxhiri ushqimor I grabitqareve

- bimët e gjelbërta
- herbivorët
- mishngrënësit
- grabitësit me masë trupore më të madhe

Zinxhiri ushqimor I paraziteve

- bimë
- herbivori
- parazitët

Zinxhiri ushqimor I saprofiteve

- materia e vdekur organike
- insektet e imëta
- shpërbërësit bakterial

PRODHUESIT

KONSUMA-
TORËT E PARË
(HERBIVORË)

KONSUMA-
TORËT E DYTË
(OMNIVORË)

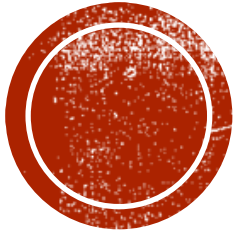

SHPERBERESIT

PRODHUESIT

Organizmat autotrof, të cilët kryejnë fotosintezën janë producent (prodhues) në zinxhirin e ushqimit. Ato prodhojnë ushqim për të gjithë organizmat e gjallë.

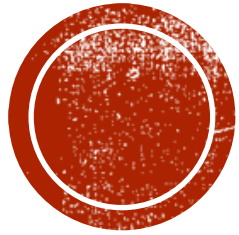

KNSUMATORET

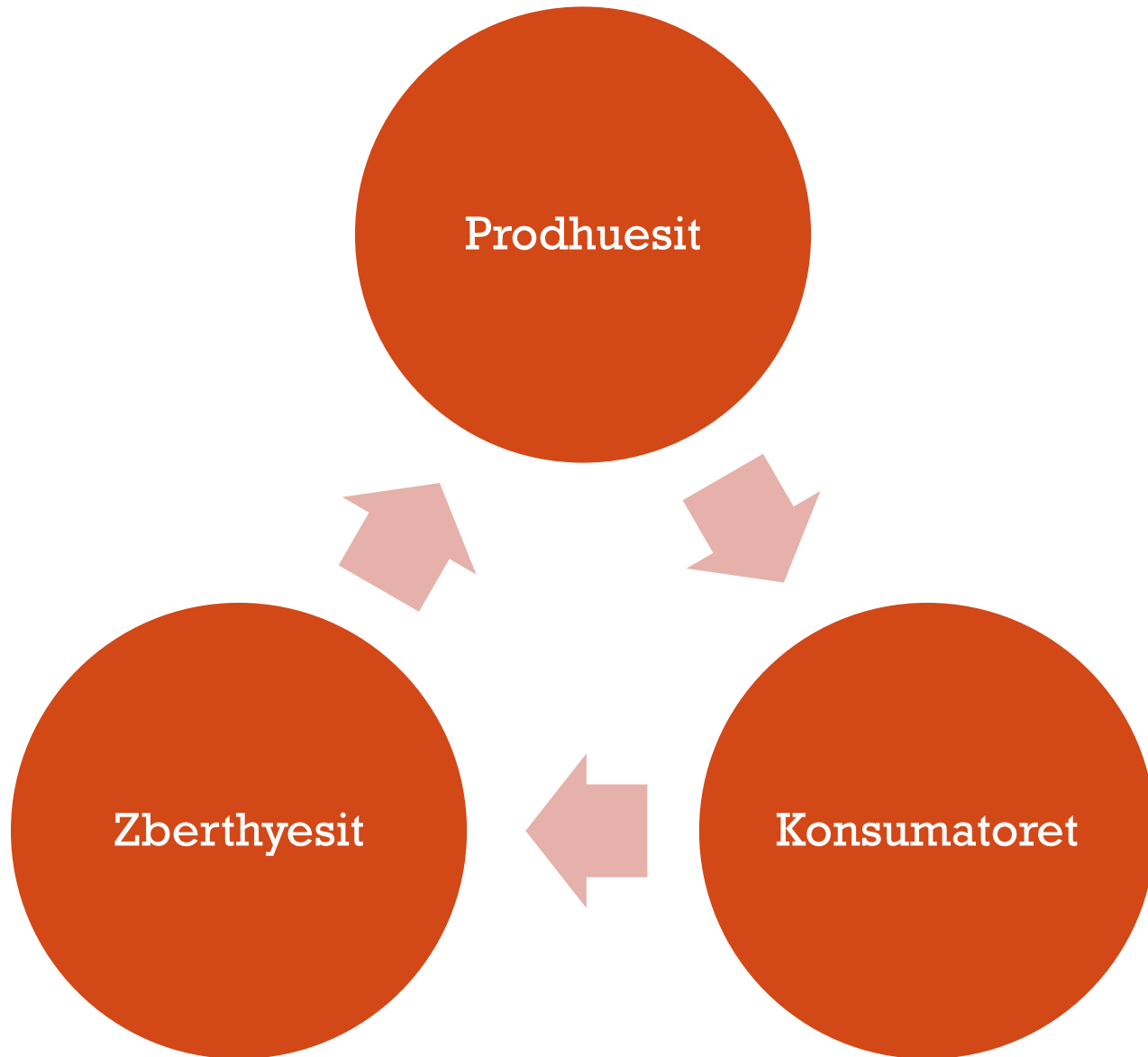
Organizmat që ushqehen me prodhues quhen konsumatorë. Ato janë **orga- nizma heterotrof**. Sipas vendit të tyre në zinxhirin ushqimorë, ato mund të jenë: konsumatorë primarë, sekondarë terciarë ose kuatërnarë. Sipas ushqimit që e konsumojnë ndahen në disa grupe: **herbivorë** (ushqehen vetëm me organizma autotrof), **karnivorë** (shtazë mishngrënëse), dhe **omnivorë** (hanë edhe ushqim bimorë edhe shtazorë).

SHPËRBËRËSIT (DEKOMPOZUESIT)

Këtu bëjnë pjesë ***kërpudhat dhe bakteriet*** të cilat e shpërbëjnë zërthejnë) materjen organike prej bimëve dhe shtazëve. Produktet nga shpërbërja janë azo- tike, karbonike, fosforike si dhe bashkëdyzime dhe elemente tjera. Organizmat autotrof i shfrytëzojnë këto materie nga toka dhe i përdorin për prodhimin e ushqimit të ri. Ciki i këtillë pandërprerë ndodhë në ekosistem.

ZINXHIRI USHQIMOR

Zinxhirët e ushqimit kanë disa veti të rëndësishme. Secili anëtarë i ardhshëm në zinxhirin e ushqimit është më i madh se anëtari paraprak. Ndërsa proporcioni i kundërt, me numër më të madh të organizmave karakterizohen anëtarët e fillimit në zinxhirin e ushqimit, kurse me numër më të vogël anëtarët e fundit. Ajo është e rregulluar reptësisht, kështu që çdo anëtarë i mëparshëm në zinxhirë me numrin e tij siguron mbijetesën e antarit në vijim, numri i individëve të cilët duhet të jetë më i vogël. Me këtë organizmat njëkohësisht sigurojnë edhe mbijetesën e tyre

